

Lithops (Živé kameny)

čeleď: Aizoaceae

Roste v jižní Africe. Jsou známy především pod názvem „Živé kameny“ nebo také někdy „Kvetoucí kameny“. V překladu do češtiny slovo Lithops znamená „podobný kameni“. Nevytváří stonek, tělo tvoří dvojice sukulentních listů, mezi nimiž je dle druhu různě velká spára, barva se pohybuje od zelené a šedozelené po růžovou až červenorůžovou, jsou doplněny drobnými průsvitnými místy., které tvoří na povrchu listů unikátní kresbu. Jejich význam spočívá v tom, že jimi proniká do nitra rostlin sluneční záření umožňující fotosyntézu. Kvetे žlutými nebo bílými květy, které se otvírají se kolem poledne a na noc se zavírají. Tento rod je specifický tím, že prof. Cole z Johannesburgu každou unikátní populaci označil číslem Cxxx, které odpovídají jednotlivým taxonům.

Růst je pomalý. Vyžadují maximální možné osvětlení v létě i přes zimu. Zaléváme je od dubna do října po vyschnutí substrátu. Je to tedy asi jednou za týden až 14 dní. Jelikož se jako dekorace na povrchu substrátu často používají různé kamínky, musíme si dát pozor na přelití tím, abychom rostliny nezalili dřívě než substrát důkladně proschne. Platí zásada, že je lepší zalít vydatně ale málo často. V zimních měsících (u starších rostlin po odkvětu) nezaléváme vůbec. V tomto období nastává období jejich klidu, kdy starý pár listů začíná jakoby uvadat a uvnitř se začínají rodit listy nové. Toto „převlékání“ trvá prakticky celou zimu. Na jaře ze starého páru listů zůstává pouze suchá slupka. To je ten pravý okamžik na první zálivku. Pěstujeme raději v menších, ale vysokých květináčích. Jako substrát je vhodná směs zeminy pro vápnomilné rostliny smíchaná s hrubozrnným pískem a drcenou antukou zbavenou od prachových částí. Na dno květináče dáme drenáž z kamínků, která usnadní odtok přebytečné vody po zálivce a uchrání tak skromný (ale hluboký) kořenový systém před možnou hnilobou. Optimální zimování je při teplotě 10 - 15 °C, ale je bez problémů možné i při pokojové teplotě. Rostlinám se snažíme zajistit hlavně dostatek světla.

Lithops amicum

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Lithops aucampiae

oblasti: Transvaal

Roste v JAR v 2 - 5tičetných trsech. Nemají na povrchu chlorofyl, takže asimilace probíhá jinak než u ostatních rostlin. Listy jsou oválné, mírně vyklenuté až ploché, hnědé až rezavé, kanálkovité (i s okénkem), dělené hlubokou brázdou, průměrem 3 - 5cm a s jemnými kresbami. Barva postranních částí je modrošedá. Kvetě žlutými květy. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. aucampiae
- var. aucampiae
- 'Betty's Beryl'
- 'Jackson's Jade'
- 'Storms's Snowcap'

- subsp. eunicae

- var. euniceae
- 'Bellaketty'
- 'Hikoruby'

- var. fluminalis - listy šedé
- 'Green River'

- var. koelemanii - listy bez kanálků, pouze s tmavými tečkami

<div>Zatímco kaktusy v zimě odpočívají, tento rod v zimě roste, i když ne povrchově. Když se koncem března, někdy i dříve, ve štěrbině mezi listy objeví nové tělíčko, začíná pro kaktusáře období zvýšení pozornosti. Nesmí zalévat, protože v té době se jako u většiny jiných podobných rodů přelévá živá hmota ze starých listů do nových, takže voda by je zahubila. Teprve když staré listy zmizí a jen zbytek jejich pokožky ještě chrání nové nevyzrálé listy před úžehem, můžeme vzít do ruky konvičku. V letním období mají klid a vodu dostávají jen po velmi dlouhých obdobích sucha, když vypadají unaveně. Napojit se tedy musí v době růstového klidu od května do října, aby si naplnily všechny mezibuněčný prostor pro budoucí růst.</div>

Lithops bromfieldii

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Existují vnitrodruhové taxony:

- var. glaudinae
- var. insularis - naleziště je uváděno v JAR asi 15 km od Keimoes; kvete krásným žlutým květem o průměru asi 3cm
- var. mennellii

Lithops coleorum

oblasti: Transvaal

Druhové jméno bylo vybráno na počest manželů Desmonda a Naureen Coleových, kteří se tomuto rodu věnovali po dobu 40ti let. Roste v JAR po 2 - 4ks. V průměru mají 2cm. Povrch je nahnědlý s tmavými průhlednými tečkami. Kvete žlutými květy. Plodem je vypouklá tobolka.

Vyhovuje mu suchý vzduch i substrát při teplotě 15 - 25°C. Zimuje při teplotě 5 - 10°C.

Množí se semeny.

Lithops comptonii

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Existují vnitrodruhové taxony:

- var. comptonii
 - var. weberi - Ceres Karoo; roste po 2 - 3ks; velikost 2 - 3cm; povrch šedý, šedorůžový nebo šedohnědý, vrchol plochý nebo mírně vypouklý, s okénkem, štěrbina na straně narůžovělá
- <div>Množí se semeny.</div>

Lithops dinteri

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. dinteri
- var. dinteri
- var. brevis

- subsp. frederici
- subsp. multipunctata

Lithops divergens

oblasti: Kapsko

Roste v JAR. Tvoří jej 2 válcovité listy. Kvete žlutými květy. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. amethystina
- var. divergens

Lithops dorotheae

oblasti: Severní Kapsko

Naleziště je uváděno v JAR asi 15 km severně od Poffader. Má krásnou, velice výraznou kresbu na temeni. Obdivováno je v době květu, kdy kvete krásným žlutým květem o průměru 2,5 - 3cm.

Lithops eberlanzii

synonyma: L. karasmontana ssp. eberlanzii

oblasti: Namibie

Naleziště je uváděno v Namibii. Kvete žlutými květy o průměru cca 3cm.

Lithops erniana

Existuje vnitrodruhové taxon:

- var. witputzensis

Lithops francisci

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Gesinae'

Lithops fulviceps

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR), Namibie

Roste v Namibii a JAR. Dorůstá velikosti 3 - 4cm. Pod zemí vytváří dlouhý řepovitý kořen. Povrch je rezavožlutý, červenohnědý nebo až hnědý. Kvete žlutými květy. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Aurea' - povrch zelený; květy žluté
- var. fulviceps
- var. lactinea - povrch modrošedý

Lithops gesinae

oblasti: Namibie

Naleziště je uváděno u města Helmeringhausen v Namibii. Květ je barvy žluté o velikosti 3cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. annae
- var. gesineae

Lithops geyeri

oblasti: J Afrika

Lithops gracilidelineata

oblasti: Namibie

Roste v Namibii. Listy mají velikost 3 - 5cm, vrchol hlavy je světlý a jemně tmavě rýhovaný. Kvete žlutými menšími květy. Plodem je tobolka. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. brandbergensis
- subsp. gracilidelineata
- var. gracilidelineata
- var. waldroniae

<div>Množí se semeny.</div>

Lithops hallii

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Je dosti hojný na svých nalezištích v JAR. Uváděná naleziště jsou kolem měst Strydenburg,

Kenhart, Hopetown. Kvete žlutými květy o průměru 2,5 - 3cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. hallii
- var. orchaceae

Lithops helmutii

oblasti: J Afrika

Voní jako orchidej Catleya. V přírodě roste trsovitě, ve shlucích až dvaceti těl. Pěstován ve výživné zemi a v nadbytku tepla vytváří i u nás pěkné trsy. Při 50°C se pěkně zeleně vybarvuje a na vrchní ploše vytváří velké skvrny šedivější barvy. Má sice spoustu předností, ale také jednu nectnost: vrchní plochy totiž nebývají pravidelně kulaté, ale zkosené, a nadto ani vodorovné, což leckdo přičítá chybnému pěstování. Zatím si ale tyto vlastnosti přinesl tento kamínek z domoviny. Kvete odpoledne zlatožlutým květem šířky až 30 mm.

Jeho kořeny jsou velmi hluboké, a proto roste dobře v květináčcích nebo miskách hlubokých asi 10cm. Pěstují-li se za oknem nebo v pařeništi, potřebují všechny druhy ponořit květináčky do rašeliny; vyšší teploty, jinak tak žádoucí, totiž ohrožují ve volně stojících květináčcích kořeny. V domovině zasypou písečné bouře rostliny až po horní plošky. Ve sbírkách se tedy sázejí poněkud výše, aby drobné kmínky nebyly ponořeny do země. Pro všechny druhy platí zásada dodržovat dobu vegetace a klidu, aby z nadbytku vody nezahnívaly. Jako zvlášť sukulentní rostliny, s vnitřními, velmi měkkými buňkami, velmi rychle podléhají hnilobě. Rostliny přes léto rychle rostoucí velmi snadno podléhají plísním a jen velmi dobré uskladnění přes zimu je udrží při životě. Mnohdy nepomáhá ani oblíbená zimní teplota 15°C a při mírné vzdušné vlhkosti hynou. Doporučuje se proto raději volnější růst a spartánské podmínky.

Množí se semeny.

Lithops hermetica

oblasti: Namibie

Roste v Namibii v trsech ze 2 - 6ti hlav. Listy jsou šedozelené, mají mírně vypouklý vrchol s drobnými až většími okénky. Kvete žlutými květy. Plodem je tobolka.

Lithops herrei

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Roste v JAR. Kvete žlutými květy s bílým středem.

Lithops hookeri

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Roste v JAR v trsech o 2 - 4 hlavách. Na vrcholu listů s velikostí 3 - 5cm jsou okénka. Kvete žlutými květy. Plodem je tobolka. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. dabneri
- var. elephina
- var. lutea
- var. marginata
- var. subfenestraria
- var. susanne
- var. vermiculate

Lithops julii

oblasti: Namibie

Roste v Namibii. Hlavy mají velikost 2 - 3cm. Listy mají na vrcholu variabilní zajímavou síťovanou kresbu. Květy bílé o velikosti 2,5cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. julii
- subsp. fulleri - okraje okének vykrajované s tmavěčervenými linkami
- var. fulleri
- var. brunnea
- var. rouxii

Lithops karasmontana

oblasti: Namibie

Roste v Namibii jako trvalka v trsech po 2 - 3ks. Hlava dorůstá velikosti 2 - 3cm, povrch je červený, hnědý až šedobílý a vrchol plochý. Květy bílé. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. bella - výška do 3,5cm, šířka 2,5cm; listy vejčité, žlutě hnědé s tmavě hnědou kresbou na konci zahnutých špiček, z části srostlé; květy bílé
- subsp. eberlanzii
- 'Avocado Cream'
- var. aiaisensis
- var. karasmontana
- var. lericheana
- var. tischeri
- var. erniana
- 'Jacobseniana'
- var. lateritia

Roste v substrátu s vysokým zastoupením křemene.

Lithops lesliei

synonyma: Mesembryanthemum lesliei

oblasti: Botswana, Transvaal

Roste od JAR po Botswanu v trsech po 2 - 3ks. Hlava dorůstá velikosti 2 - 5cm, povrch je šedý,

zelený, hnědý, rezavý až červenofialový, kanálky a okénka tmavé. Kvete žlutými květy. Plodem je tobolka. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. burchellii
- subsp. lesliei
- var. hornii
- 'Greenhorn'

- var. lesliei
- 'Albiflora' - květy bílé
- 'Albinica' - albín
- 'Grey form'
- 'Pietersburg form'
- 'Storm's Albinigold'
- 'Kimberly form'

- var. mariae
- 'Maraisii'
- var. minor
- 'Witblom'

- var. rubrobrunnea
- var. venterii

Lithops localis

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Roste v JAR v 10 - 20tičetných trsech. Hlava dorůstá velikosti 2 - 3cm. Listy jsou malé, oválné, vrchol vypouklý s mnoha drobnými tmavými tečkami a okénky. Kvete žlutými (i bílými) květy s bílým středem.

Lithops marmorata

oblasti: J Afrika

Existují vnitrodruhové taxony:

- var. elisae
- var. marmorata

Lithops meyeri

oblasti: J Afrika

Lithops naureeniae

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Druhové jméno pojmenováno v r. 1979 po paní Naureen Adele Cole, manželce významného znalce botanické flory jižní Afriky. Roste v JAR v trsech s 20 - 30ti hlavami s velikostí 2 - 3cm. Listy jsou hnědozelené (i naoranžovělé), mají širokou štěrbinu, zakulacený vrchol s průhlednou kresbou. Kvete žlutými květy s bílým středem o velikosti 3cm.

Ideálním substrátem je drcená rula.

Lithops olivacea

oblasti: Kapsko

Roste v JAR. Má kulovité listy s velkou hlubokou spárou. Na vrcholu se nachází okénko pro lepší přístup slunečních paprsků. Listy jsou zelené, lehce našedivělé. Kvete žlutě s bílým středem. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. nebrownii
- var. olivacea

Lithops optica

oblasti: Namibie

Roste v Namibii v trsech po 10 - 20ti hlav s výškou 2 - 2,5 (i 3)cm. Listy jsou zelené, na vrcholu zakulacené s tmavším okénkem. V době podzimu kvete bílými kvítky. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Rubra' - listy celé červenofialové

Lithops otzeniana

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR)

Druhové jméno nese po svém objeviteli M. Otzenovi. Roste v JAR. Hlavy mají délku do 3cm a šířku do 2cm. Listy mají na vrcholku šedozelené okénko s vykrajovanými kraji a neprůhlednými místy. Kvete žlutými květy s bílým středem o průměru do 3,5cm. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Český granát'

Lithops pseudotruncatella

oblasti: Namibie

Pochází z Namibie. Výška se pohybuje v rozmezí 1 - 4cm, vrchní plocha je zvlněná, hladká nebo i zdrsňená, hnědá až šedá s tmavší kresbou nebo skvrnami. Kvete žlutými květy majícími v průměru 3 - 3,5cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. archerae
- subsp. dendritica
- subsp. groendrayensis
- subsp. pseudotruncatella
- var. elisabethiae
- var. pseudotruncatella
- var. reihmerae

- subsp. volkii

Lithops rugosa

Lithops ruschiorum

oblasti: J Afrika

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. lineata

Lithops salicola

oblasti: J Afrika

Lithops schwantesii

oblasti: Namibie

Roste v Namibii v 3 - 10tičetných trsech. Listy mají velikost 3 - 4cm, plochý vrchol a šedivé okénko. Kvete žlutými květy o velikosti 3cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. gebseri
- subsp. schwantesii
- var. marthae - listy velikosti 2,5 - 3cm
- var. rugsa
- var. schwantesii
- var. urikosensis

Lithops terricolor

oblasti: J Afrika

Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Peersii'

Lithops turbiniformis

oblasti: J Afrika

Roste v jižní Africe v trsech. Dorůstá výšky do 2,5cm. Listy jsou párovité, vejčité, hnědě oranžové a na vrcholu s hnědou kresbou s mělkou rýhou. Kvete žlutými květy o průměru do 5cm, ale poupata jsou bílá. Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. lutea

Lithops vallis-mariae

oblasti: J Afrika

Lithops verruculosa

oblasti: J Afrika

Existují vnitrodruhové taxony:

- var. verruculosa
- var. glabra

Lithops villetii

oblasti: Západní Kapsko

Roste v JAR. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. deboeri - Západní Kapsko
- subsp. kennedyi
- subsp. villetii

Lithops viridis

oblasti: J Afrika

Lithops weneri

oblasti: J Afrika

Další informace:

<http://www.abecedazahrady.cz/default.aspx?section=4&server=1&catalog=1&catitem=6056>

<http://www.celysvet.cz/zive-kameny.php>

<http://www.lithops.info/>

<http://www.tbsg.net/sukulent/lithops.php>

<https://www.rostliny.net/>